

Valsts ieņēmumu dienests

Talejas iela 1, Rīga, LV-1978, tālr. 67122689, e-pasts vid@vid.gov.lv, www.vid.gov.lv

UZZIŅA

Rīgā

02.06.2021. Nr. 31.1-8.5/8.5.2/81985

Uz 08.05.2021. Nr. b/n

S
Paziņošanai EDS

Par uzziņas sniegšanu
un iesnieguma pārsūtīšanu

Valsts ieņēmumu dienests ir izskatījis S, personas kods ... (turpmāk – Iesniedzēja) 2021.gada 8.maija iesniegumu par uzziņu (turpmāk – iesniegums) un sniedz šādu uzziņu.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 9.nodaļu, Iesniedzēja lūdz rakstveidā izsniegt uzziņu par Iesniedzējas tiesībām par turpmāk minēto.

1. Situācijas apraksts.

Iesniedzēja vēlas reģistrēt saimniecisko darbību un reģistrēt šādus darbības veidus: NACE 2 redakcijas kods: 69.10 „Juridiskie pakalpojumi” un kods 82.19 „Kopēšana, dokumentu sagatavošana un citas specializētās biroju palīgdarbības”. Sniedzot juridiskus pakalpojumus, netiek plānots sniegt klientiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 3.panta pirmās daļas 4.punkta a-d apakšpunktos minētos pakalpojumus, t.i.

a) nekustamā īpašuma, komercsabiedrības kapitāla daļu pirkšanu vai pārdošanu;

b) klienta naudas, finanšu instrumentu un citu līdzekļu pārvaldīšanu;

c) visu veidu kontu atvēršanu vai pārvaldīšanu kredītiestādēs vai finanšu iestādēs;

d) juridisko personu vai juridisku veidojumu dibināšanu, vadību vai darbības nodrošināšanu, kā arī attiecībā uz juridiskās personas vai juridiska veidojuma dibināšanai, vadīšanai vai pārvaldīšanai nepieciešamo ieguldījumu veikšanu.

Reģistrējot NACE 2 redakcijas kodu: 82.19 tiek plānots sniegt: lietvedības un sekretariāta pakalpojumus.

Vienlaicīgi ar saimnieciskās darbības veikšanu, Iesniedzēja plāno būt par darba ņēmēju 2 (divos) uzņēmumos, kuros ir nodarbināta šobrīd. Uz doto brīdi ar tādu pašu atalgojumu.

2. No minētajiem faktiem izrietošu konkrētu jautājumu, atbilde uz kuru ir atkarīga no to juridiska vērtējuma.

Pamatojoties uz situācijas aprakstu, Iesniedzēja lūdzu sniegt konkrētas atbildes uz šādiem jautājumiem:

- 1) vai reģistrējot saimniecisko darbību (NACE 2 redakcijas kods: 69.10 un 82.19) un nesniedzot klientiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma 3.panta pirmās daļas 4.punkta a-d apakšpunktos minētos pakalpojumus, Iesniedzēja būs Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma subjekts un Iesniedzējai būs nepieciešams veikt klientu identifikāciju, izpēti un citus aizdomīgiem darījumiem saistītas darbības vai nē?
- 2) vai Iesniedzējai sevi jāreģistrē kā saimnieciskās darbības veicēju vai pašnodarbināto personu, ja Iesniedzējas ieņēmumi no saimnieciskās darbības mēnesī nepārsniegs 500 *euro*? Kādi nodokļi, kādā apmērā un termiņos Iesniedzējai būs jāsamaksā par šādiem ieņēmumiem, kādus izdevumus, kā arī cik lielā apmērā Iesniedzēja varēs norakstīt izdevumos un kādas deklarācijas un kādos termiņos Iesniedzējai būs jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam?
- 3) vai dodoties grūtniecības un bērna kopšanas atvaļinājumā, Iesniedzēja varēs veikt saimniecisko darbību un vai mainīsies piešķirtais pabalstu apmērs par šiem atvaļinājumiem?

3. Paskaidrojumu, kādēļ šāda uzziņa nepieciešama.

Uzziņa ir nepieciešama, lai varētu izvērtēt savus tiesiskos pienākumus un tiesības, reģistrējot saimniecisko darbību.

Valsts ieņēmumu dienests, izvērtējot Iesniedzējas iesniegumā ietverto faktu aprakstu, no minētajiem faktiem izrietošus konkrētus jautājumus, atbildes uz kuriem ir atkarīgas no to juridiska vērtējuma, sniedz šādu uzziņu par pirmo un otro jautājumu.

Attiecībā uz Iesniedzējas pirmo jautājumu paskaidrojam, ka Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (turpmāk – Novēršanas) likuma piemērošanas kārtība izskaidrota publicētajās VID vadlīnijās “Vadlīnijas Valsts ieņēmumu dienesta uzraugāmajiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjektiem” (<https://www.vid.gov.lv/lv/vadlinijas>).

Minēto vadlīniju otrajā daļā “Novēršanas likuma subjektu darbības veidu noteikšana un atbildīgo personu iecelšana” noteikts, ja Novēršanas likuma subjekts sniedz arī citus pakalpojumus, kas nav minēti Novēršanas likuma 3.pantā un šie pakalpojumi tiek sniegti klientiem, kas nesaņem Novēršanas likuma subjekta pakalpojumus, tad šādiem klientiem nav jāpiemēro Novēršanas likuma prasības.

Ņemot vērā minēto, reģistrējot saimniecisko darbību (NACE 2 redakcijas kods: 69.10 „Juridiskie pakalpojumi” un 82.19 „Kopēšana, dokumentu sagatavošana un citas specializētās biroju palīgdarbības”), bet nesniedzot klientiem Novēršanas likuma 3.panta pirmās daļas 4.punkta a-d apakšpunktos minētos pakalpojumus, Iesniedzēja nebūs Novēršanas likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma subjekts un tai nebūs jāveic klientu izpēte un identifikācija.

Savukārt atbilstoši Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 2.panta otrajai daļai likums attiecas uz visām personām, un tām ir pienākums ievērot un izpildīt starptautiskās un nacionālās sankcijas.

Atbildot uz iesnieguma otro jautājumu vai Iesniedzējai sevi jāreģistrē kā saimnieciskās darbības veicēju vai pašnodarbināto personu, ja Iesniedzējas ieņēmumi no saimnieciskās darbības mēnesī nepārsniegs 500 euro? Kādi nodokļi, kādā apmērā un termiņos Iesniedzējai būs jāsamaksā par šādiem ieņēmumiem, kādus izdevumus, kā arī cik lielā apmērā Iesniedzēja varēs norakstīt izdevumus un kādas deklarācijas un kādos termiņos Iesniedzējai būs jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestam, paskaidrojam.

No iesniegumā ietvērto faktu apraksta izriet, ka Iesniedzēja vēlas reģistrēt saimniecisko darbību NACE 2 redakcijas kods 82.19 “Kopēšana, dokumentu sagatavošana un citas specializētās biroju palīgdarbības”.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 8.panta 2.²daļā noteikts, ka uzskata, ka fiziskā persona (maksātājs) gūst ienākumu, par kuru jāmaksā algas nodoklis, ja tiek konstatēta vismaz viena no šādām pazīmēm:

1) maksātāja ekonomiskā atkarība no personas, kurai tas sniedz pakalpojumus;

2) finansiālā riska neuzņemšanās peļņu nenesoša darba izpildes vai zaudētu debitoru parādu gadījumā;

3) maksātāja integrācija uzņēmumā, kuram viņš sniedz savus pakalpojumus. Integrācija uzņēmumā šā panta izpratnē ir darba vai atpūtas vietas esamība, pienākums ievērot uzņēmuma iekšējās kārtības noteikumus un citas līdzīgas pazīmes;

4) maksātāja faktisko brīvdienu un atvaļinājumu esamība un to ņemšanas kārtības saistība ar uzņēmuma iekšējo darba kārtību vai citu uzņēmumā nodarbināto fizisko personu darba grafiku;

5) maksātāja darbība notiek citas personas vadībā vai kontrolē, maksātājam nav iespējas piesaistīt darbu izpildē savu personālu vai izmantot apakšuzņēmējus;

6) maksātājs nav pamatlīdzekļu, materiālu un citu saimnieciskajā darbībā izmantoto aktīvu īpašnieks (šis kritērijs neattiecas uz personīgo autotransportu vai atsevišķiem personīgajiem instrumentiem, kas izmantoti darba uzdevumu izpildei).

Tādējādi pirms Iesniedzējas reģistrācijas par saimnieciskās darbības veicēju nodokļu administrācija, izvērtēs, vai no ienākuma, kas tiks saņemts nav maksājams algas nodoklis. Algas nodokli maksā darba devējs un tādējādi saimnieciskās darbības veicēja vai pašnodarbinātās personas statuss netiek reģistrēts.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta 1.¹ daļu par fiziskās personas saimniecisko darbību ir uzskatāma jebkura darbība, kas vērsta uz preču ražošanu, darbu izpildi, tirdzniecību un pakalpojumu sniegšanu par atlīdzību. Saimnieciskā darbība ietver arī ar uzņēmuma līguma izpildi saistīto darbību, profesionālo darbību, nekustamā īpašuma apsaimniekošanu, komercaģenta, māklera un individuālā komersanta darbību, kā arī fiziskās personas īpašumā esoša individuālā uzņēmuma (arī zemnieka un zvejnieka saimniecības) darbību.

Tādējādi saimnieciskā darbība ir pakalpojumu sniegšana par atlīdzību.

Atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta 1.³ daļai fiziskās personas darbība kvalificējama kā saimnieciskā darbība, ja tā atbilst vienam no šādiem kritērijiem:

1) darījumu regularitāte un sistemātiskums (trīs un vairāk darījumi taksācijas periodā vai pieci un vairāk darījumi trijos taksācijas periodos);

2) ieņēmumi no darījuma pārsniedz 14 229 un vairāk *euro* taksācijas gadā, izņemot ienākumus no personīgā īpašuma atsavināšanas atbilstoši šā likuma 9.panta pirmās daļas 19.² punktam;

3) darbības ekonomiskā būtība vai personas īpašumā esošo lietu apjoms norāda uz sistemātisku darbību ar mērķi gūt atlīdzību.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 28.panta 6.punktā noteikto fiziskās personas pienākums pirms saimnieciskās darbības uzsākšanas reģistrēties Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējam, norādot saimnieciskās darbības jomu, kurā maksātājs veiks saimniecisko darbību.

Tādējādi, Iesniedzējai konkrētajā tiesiskajā situācijā pirms juridisko pakalpojumu un kopēšanas, dokumentu sagatavošanas un citas specializētās biroju palīgdarbības pakalpojumu sniegšanas ir jāreģistrējas Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējai.

Saimnieciskās darbības veicējs var izvēlēties vienu no nodokļu maksāšanas veidiem:

- maksāt valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (turpmāk – obligātās iemaksas) un iedzīvotāju ienākuma nodokli no saimnieciskās darbības ienākuma vispārējā kārtībā;
- maksāt mikrouzņēmumu nodokli.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 1.panta pirmās daļas 3.punktu, iedzīvotāju ienākuma nodoklis (turpmāk — nodoklis) ir nodoklis, ar ko apliek fiziskās personas gūtos ienākumus, un tas sastāv no nodokļa par ienākumiem no saimnieciskās darbības, ja tie nav uzņēmumu ienākuma nodokļa objekts, un nodokļa no citiem ienākuma avotiem.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 4.panta pirmās daļa 3.punktā noteikts, ka nodokli aprēķina un budžetā iemaksā no šā likuma 1.panta pirmās daļas 3.punktā minētajiem ienākumiem, kā arī samazināto patentmaksu — maksātājs.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 4.panta otrajā daļā noteikts, ka maksātājs, izņemot personas, kas minētas šā likuma 20.pantā, maksā nodokli atbilstoši deklarācijai rezumējošā kārtībā. Taksācijas gada laikā tiek izdarīti nodokļa avansa maksājumi.

Tādējādi, ja Iesniedzēja reģistrēsies Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicēja, iedzīvotāju ienākuma nodoklis ir jāaprēķina un budžetā jāsamaksā Iesniedzējai, iesniedzot gada ienākumu deklarāciju, kā arī taksācijas gada laikā jāveic nodokļa avansa maksājumi.

Saskaņā ar Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 6.panta pirmo daļu, iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs par 2020. un 2021. taksācijas gadu neveic likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 18. pantā noteiktos iedzīvotāju ienākuma nodokļa avansa maksājumus no saimnieciskās darbības ienākuma. Šis nosacījums attiecināms uz avansa maksājumiem, sākot ar 2020. gada 1. janvāri. Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājs iedzīvotāju ienākuma nodokļa avansa maksājumus no saimnieciskās darbības ienākuma par 2020. un 2021. taksācijas gadu var veikt labprātīgi.

Atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta pirmajā daļā noteiktajam, fiziskās personas ienākums no saimnieciskās darbības tiek aprēķināts kā šajā pantā noteikto ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpība.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta otrajā daļā noteikts, ka ieņēmumos, kas gūti no saimnieciskās darbības, tiek ieskaitīti:

- 1) ieņēmumi no preču, darbu un pakalpojumu pārdošanas;
- 2) ieņēmumi no īpašuma un telpu iznomāšanas vai izīrēšanas;
- 2¹) (izslēgts ar [28.07.2017. likumu](#));
- 3) summas, kas saņemtas soda naudas veidā;
- 4) citi saimnieciskās darbības ieņēmumi.

Savukārt likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta trešajā daļā noteikts, ka izdevumos, ja tie saistīti ar taksācijas gada ienākuma gūšanu no saimnieciskās darbības, tiek ieskaitīti:

1) izdevumi par iegādātām izejvielām, materiāliem, pusfabrikātiem, izstrādājumiem, par inventāru, kura vērtība nepārsniedz 1000 *euro*, par precēm, kurināmo un enerģiju;

2) izdevumi, kas saistīti ar algotā darbaspēka izmantošanu likumdošanas aktos atļautajos gadījumos;

3) komandējumu, reklāmas, kancelejas, pasta, telegrāfa, teleksa, telefaksa, mārketinga un mākslas darbu taksācijas izdevumi;

4) pamatlīdzekļu nolietojums, ko aprēķina saskaņā ar šā likuma [11.⁵ pantu](#) un Ministru kabineta noteikumos noteikto kārtību;

5) izdevumi, kas saistīti ar pamatlīdzekļu kārtējo remontu;

6) nomas un īres maksa;

7) valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas par darbiniekiem, kā arī atbilstoši šā likuma [8.panta](#) piektās daļas noteikumiem par darbiniekiem iemaksātās dzīvības apdrošināšanas (ar līdzekļu uzkrāšanu) prēmiju summas un iemaksas privātajos pensiju fondos atbilstoši licencētiem pensiju plāniem un dzīvības, veselības un negadījumu apdrošināšanas (bez līdzekļu uzkrāšanas) prēmiju summas;

7¹) obligātās apdrošināšanas prēmiju maksājumi par saimnieciskajā darbībā izmantotiem pamatlīdzekļiem;

7²) solidaritātes nodoklis par darbiniekiem;

8) izdevumi par darbinieku izglītošanu un kvalifikācijas paaugstināšanu;

9) citu personu veikto ražošanas rakstura darbu un no citām personām saņemto pakalpojumu izmaksas, izņemot kapitālieguldījumu izmaksas;

10) procentu maksa par banku kredīta vai līzinga pakalpojumu izmantošanu, izņemot soda naudas maksājumus;

11) maksa par licenci;

12) zaudējumi tiesas noteiktajā apmērā, kuri nodarīti līgumpartneriem, neizpildot vai pienācīgi neizpildot savas saistības;

13) Latvijas Republikā noteikto nodokļu (izņemot iedzīvotāju ienākuma nodokli un pievienotās vērtības nodokli) un nodevu (izņemot valsts nodevu par prasības pieteikumu tiesā) maksājumi;

14) meža atjaunošanas izmaksas 25 procentu apmērā, ja ir noslēgta vienošanās attiecīgi ar meža īpašnieku vai tiesisko valdītāju par meža atjaunošanu un meža atjaunošanas izmaksas netiks iekļautas saimnieciskās darbības izdevumos;

14¹) ar kokmateriālu sagatavošanu un atsavināšanu saistītās izmaksas 50 procentu apmērā no kokmateriālu atsavināšanas ieņēmumiem, ja šīs izmaksas netiek dokumentāri pamatotas;

15) citi izdevumi, kas saistīti ar saimniecisko darbību un nepieciešami tās nodrošināšanai, saskaņā ar Ministru kabineta noteikumiem.

Vienlaikus atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta 3.¹ daļai ar saimniecisko darbību saistītie izdevumi tiek piemēroti apmērā, kas nepārsniedz 80 procentus no fiziskās personas kopējiem saimnieciskās darbības ieņēmumiem, savukārt atbilstoši 3.² daļai saimnieciskās darbības izdevumu veidi, kuri ar saimniecisko darbību saistītajos izdevumos ir iekļaujami pilnā apmērā:

1) darba alga un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, tai skaitā solidaritātes nodoklis, ko saimnieciskās darbības veicējs maksā par saviem darbiniekiem;

2) nekustamā īpašuma nodoklis;

3) pamatlīdzekļu nolietojums, ko aprēķina saskaņā ar šā likuma 11.5 pantu un Ministru kabineta noteikumos noteikto kārtību;

4) kompensācijas īrniekiem par dzīvojamo telpu atbrīvošanu un īres līguma laušanu sakarā ar dzīvojamās telpas kapitālremontu vai telpu pārbūvi saimnieciskās darbības veikšanai.

Tostarp likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta 3.³ daļā noteikts, ka šā panta 3.¹ daļā noteikto saimnieciskās darbības izdevumu ierobežojuma apmēru nepiemēro maksātājiem par pirmo taksācijas gadu, kurā reģistrēta saimnieciskā darbība, un par nākamo taksācijas gadu, kā arī par gadu, kurā izbeigta saimnieciskā darbība vai pabeigts likvidācijas process.

Saskaņā ar likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 15.panta otrajā daļā noteikto, nodokļa likme, kas jāmaksā no gada apliekamā ienākuma, izņemot šā panta piektajā, sestajā, septītajā, 7.¹, astotajā, devītajā, desmitajā, vienpadsmitajā un divpadsmitajā daļā noteiktos ienākuma veidus, ir šāda:

1) 20 procenti — gada ienākumam līdz 20 004 *euro*;

2) 23 procenti — gada ienākuma daļai, kas pārsniedz 20 004 *euro*, bet nepārsniedz saskaņā ar likumu “[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru;

3) 31 procenti — gada ienākuma daļai, kas pārsniedz saskaņā ar likumu “[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru.

Saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 1.panta 3.punkta h)apakšpunktu persona, kura gūst ienākumu (vai ieņēmumus) kā cita fiziskā persona, kuras pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijas Republikā un kura reģistrējusies kā saimnieciskajā darbībā gūtā ienākuma nodokļa maksātāja, ir pašnodarbinātais.

Saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 14.panta otro daļu, pašnodarbinātā obligāto iemaksu objekts ir brīvi izraudzīti ienākumi no preču ražošanas, darbu izpildes, pakalpojumu sniegšanas, radošās un profesionālās darbības un citi ienākumi no saimnieciskās darbības, izņemot ienākumu, kuru fiziskā persona, kas minēta šā likuma 6.panta septītajā, vienpadsmitajā vai trīspadsmitajā daļā, gūst no zemnieku (zvejnieku) saimniecības, sava nekustamā īpašuma, personīgajā palīgsaimniecībā vai piemājas saimniecībā pašas saražotās produkcijas, autortiesībām un blakustiesībām. Obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru un tā noteikšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1478 “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto un brīvprātīgo iemaksu objekta minimālo un maksimālo apmēru” 2.punktā noteikts, ka iemaksu objekta minimālais gada apmērs pašnodarbinātajam un brīvprātīgi apdrošinātai personai ir 12 Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr.656 “Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu” 2.punktā noteikts, ka minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 500 *euro*.

Atbilstoši likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 20.panta sestajai daļai, pašnodarbinātais aprēķina obligāto iemaksu, reizinot iemaksu objektu ar obligāto iemaksu likmi, kāda noteikta pašnodarbinātajiem.

Atbilstoši likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 23.² panta pirmajai daļai (redakcijā, kas ir spēkā līdz 2021.gada 30.jūnijam), pašnodarbinātie [izņemot autoratlīdzības (autortiesību un blakustiesību atlīdzības) saņēmējus, par kuriem obligātās iemaksas veic šā likuma 23.¹ pantā noteiktajā kārtībā] obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai veic vismaz piecu procentu apmērā:

1) ja pašnodarbinātā ienākumi mēnesī sasniedz vai pārsniedz Ministru kabineta noteikto obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru, — papildus šā likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajam obligāto iemaksu objektam reizi ceturksnī veic obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai no brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu un faktisko ienākumu starpības;

2) ja pašnodarbinātā ienākumi mēnesī nesasniedz Ministru kabineta noteikto obligāto iemaksu objekta minimālo apmēru, — reizi ceturksnī veic obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai. Obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai pašnodarbinātais veic, sākot ar to taksācijas gada mēnesi, kurā ienākumi no gada sākuma sasniedz 50 *euro*, bet obligātās iemaksas neveic no ienākuma, kas no gada sākuma nepārsniedz 50 *euro*.

Tātad, līdz 2021.gada 30.jūnijam, ja saimnieciskās darbības veicēja ienākumi mēnesī sasniedz vai pārsniedz minimālo mēneša darba algu, tam jāveic obligātās

iemaksas vismaz no 500 *euro* atbilstoši likmei, kura noteikta pašnodarbinātajiem un piecu procentu apmērā no brīvi izraudzīto obligāto iemaksu objektu un faktisko ienākumu starpības.

Saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” pārejas noteikumu 78.punktā noteikto, par periodu no 2021.gada 1.jūlija līdz 2021.gada 31.decembrim pašnodarbinātie veic obligātās iemaksas pensiju apdrošināšanai vismaz 10 procentu apmērā un, ja pašnodarbinātā ienākumi mēnesī:

1) sasniedz vai pārsniedz Ministru kabineta noteikto minimālo darba algu, papildus šā likuma 14. panta otrajā daļā noteiktajam obligāto iemaksu objektam reizi ceturksnī veic obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai no brīvi izraudzītā obligāto iemaksu objekta un faktisko ienākumu starpības;

2) nesasniedz Ministru kabineta noteikto minimālo darba algu, reizi ceturksnī veic obligātās iemaksas valsts pensiju apdrošināšanai no ienākuma.

Līdz ar to, ja Iesniedzēja veiks saimniecisko darbību, un ienākumus aprēķinās kā saimnieciskās darbības ieņēmumu un ar to gūšanu saistīto izdevumu starpību, tad bez iedzīvotāju ienākuma nodokļa būs jāveic arī valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta piektajā daļā noteikts, ka deklarācija ar tai pievienotajiem dokumentiem iesniedzama Valsts ieņēmumu dienestam taksācijas gadam sekojošajā gadā no 1. marta līdz 1. jūnijam, bet, ja taksācijas gada ienākumi, kurus apliek ar šā likuma 15. panta otrajā daļā noteikto nodokļa likmi, pārsniedz saskaņā ar likumu “[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, — no 1. aprīļa līdz 1. jūlijam. Deklarācijā uzrādāma tikai tā informācija, kas nav pieejama valsts informācijas sistēmās. Valsts ieņēmumu dienests aizpilda tās deklarācijas sadaļas, par kurām informācija ir pieejama valsts informācijas sistēmās un par rezumējošā kārtībā aprēķināto nodokļa summu.

Likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta trešajā daļā noteikts, ja maksātāja taksācijas gada ienākumi, kurus apliek ar šā likuma 15. panta otrajā daļā noteikto nodokļa likmi, nepārsniedz saskaņā ar likumu “[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, maksātājs vienotajā nodokļu kontā aprēķinātā nodokļa summu iemaksā līdz taksācijas gadam sekojošā gada 23. jūnijam, bet, ja maksātāja taksācijas gada ienākumi, kurus apliek ar šā likuma 15. panta otrajā daļā noteikto nodokļa likmi, pārsniedz saskaņā ar likumu “[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, — līdz taksācijas gadam sekojošā gada 23. jūlijam. Ja aprēķinātā nodokļa summa pārsniedz 640 *euro*, maksātājs to var iemaksāt vienotajā nodokļu kontā trijās reizēs, katru reizi iemaksājot trešo daļu no aprēķinātā nodokļa summas, šādos termiņos:

1) ja maksātāja taksācijas gada ienākumi, kurus apliek ar šā likuma 15. panta otrajā daļā noteikto nodokļa likmi, nepārsniedz saskaņā ar likumu “[Par valsts sociālo apdrošināšanu](#)” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, — līdz taksācijas gadam sekojošā gada 23. jūnijam, 23. jūlijam un 23. augustam;

2) ja maksātāja taksācijas gada ienākumi, kurus apliek ar šā likuma 15. panta otrajā daļā noteikto nodokļa likmi, pārsniedz saskaņā ar likumu “[Par valsts](#)

[sociālo apdrošināšanu](#)” noteikto obligāto iemaksu objekta maksimālo apmēru, — līdz taksācijas gadam sekojošā gada 23. jūlijam, 23. augustam un 23. septembrim.

Savukārt, atbilstoši likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 21.panta trešajai daļai, pašnodarbinātais veic obligātās iemaksas līdz ceturksnim sekojošā mēneša 23.datumam.

Saskaņā ar likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 23.panta otrajā daļā noteikto, pašnodarbinātajiem, iekšzemes darba ņēmējiem pie darba devēja — ārvalstnieka un ārvalstu darba ņēmējiem pie darba devēja — ārvalstnieka ir pienākums līdz ceturksnim sekojošā mēneša 17. datumam iesniegt Valsts ieņēmumu dienestam ziņojumu par obligāto iemaksu objektu un obligātajām iemaksām Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Tātad, ja Iesniedzēja veiks saimniecisko darbību, no saimnieciskās darbības ienākuma, kas no gada sākuma (reģistrācijas brīža) līdz 2021.gada 30.jūnijam sasniegs 50 *euro*, bet no 2021. gada 1.jūlija līdz 2021. gada 31. decembrim no mēneša ienākuma, Iesniedzējai līdz pārskata ceturksnim sekojošā mēneša 17. datumam būs jāiesniedz Valsts ieņēmumu dienestā ziņojumu par pašnodarbinātā valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām pārskata ceturksnī un līdz ceturksnim sekojošā mēneša 23.datumam jāveic obligātās iemaksas. Gadam beidzoties Iesniedzējai atkarībā no saņemtā ienākuma lieluma, atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta piektajā daļā noteiktajiem termiņiem, jāiesniedz gada ienākumu deklarācija un jāiemaksā budžetā aprēķinātā nodokļa summu, likumā “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 19.panta trešajā daļā noteiktajos termiņos.

Saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 3.punktu mikrouzņēmums ir individuālais komersants, individuālais uzņēmums, zemnieka vai zvejnieka saimniecība, kā arī fiziskā persona, kas reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs, ja minētās personas nav reģistrētas pievienotās vērtības nodokļa maksātājas, saskaņā ar minēta likuma 1.panta 5.punktu mikrouzņēmumu nodokļa maksātājs ir mikrouzņēmuma īpašnieks, kas ieguvis mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu.

Līdz ar to, fiziskai personai, kas reģistrējās Valsts ieņēmumu dienestā kā saimnieciskās darbības veicējs, sniedzot pakalpojumus par atlīdzību, ir tiesības izvēlēties reģistrēties kā mikrouzņēmumu nodokļa maksātājam, ja tā nav reģistrēta kā pievienotās vērtības nodokļa maksātājs.

Atbilstoši Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 1.punktam mikrouzņēmuma saimnieciskās darbības ieņēmumi ir mikrouzņēmuma apgrozījums.

Saskaņā ar Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 6.panta pirmo daļu mikrouzņēmumu nodokļa likme ir:

- 1) apgrozījumam līdz 25 000 *euro* gadā — 25 procenti;
- 2) apgrozījuma daļai, kas pārsniedz 25 000 *euro* gadā, — 40 procenti.

Savukārt atbilstoši Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 6.panta trešajā daļā noteiktajam, tajā gadā, kad mikrouzņēmums iegūst mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu ar:

1) 2.ceturksni, mikrouzņēmumu nodokļa likme apgrozījumam līdz 18 750 *euro* ir 25 procenti, bet apgrozījuma daļai, kas pārsniedz 18 750 *euro*, — 40 procenti;

2) 3.ceturksni, mikrouzņēmumu nodokļa likme apgrozījumam līdz 12 500 *euro* ir 25 procenti, bet apgrozījuma daļai, kas pārsniedz 12 500 *euro*, — 40 procenti;

3) 4.ceturksni, mikrouzņēmumu nodokļa likme apgrozījumam līdz 6250 *euro* ir 25 procenti, bet apgrozījuma daļai, kas pārsniedz 6250 *euro*, — 40 procenti.

Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 7.panta pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteikts, ka mikrouzņēmumu nodokli par taksācijas perioda apgrozījumu mikrouzņēmums maksā četras reizes gadā par katra ceturkšņa apgrozījumu. Mikrouzņēmums iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam mikrouzņēmumu nodokļa ceturkšņa deklarāciju līdz ceturksnim sekojošā mēneša piecpadsmitajam datumam, tajā norādot ceturkšņa apgrozījumu sadalījumā pa ceturkšņa mēnešiem un no tā aprēķināto mikrouzņēmumu nodokli. Mikrouzņēmums iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam mikrouzņēmumu nodokļa ceturkšņa deklarāciju tikai par to pārskata ceturksni, kurā mikrouzņēmumam ir bijis apgrozījums (arī tad, ja mikrouzņēmumam apgrozījums ir bijis vienā vai divos pārskata ceturkšņa mēnešos). Mikrouzņēmums maksā mikrouzņēmumu nodokli līdz ceturksnim sekojošā mēneša 23. datumam, iemaksājot to vienotajā nodokļu kontā.

Tādējādi, ja Iesniedzēja, reģistrējot saimniecisko darbību, izvēlēties no saimnieciskās darbības ieņēmumiem maksāt mikrouzņēmumu nodokli, viņai Valsts ieņēmumu dienestam būs jāiesniedz mikrouzņēmumu nodokļa ceturkšņa deklarāciju līdz ceturksnim sekojošā mēneša piecpadsmitajam datumam, tajā norādot ceturkšņa apgrozījumu sadalījumā pa ceturkšņa mēnešiem un no tā aprēķināto mikrouzņēmumu nodokli, iemaksājot mikrouzņēmumu nodokli vienotajā nodokļu kontā līdz ceturksnim sekojošā mēneša 23. datumam.

Sniedzot uzziņu, tika piemērotas tiesību normas: Vadlīnijas Valsts ieņēmumu dienesta uzraugāmajiem Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likuma subjektiem otrā daļa, Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma 2.panta otrā daļa, likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 1.panta pirmās daļas 3.punkts, 4.panta pirmās daļas 3.punkts un otrā daļa, 8.panta 2.²daļa, 11.panta pirmā, 1.¹, 1.², 1.³, otrā, trešā, 3.¹, 3.², 3.³ daļa, 15.panta otrā daļa, 19.panta trešā un piektā daļa, likuma “Par valsts sociālo apdrošināšanu” 1.panta 3.punkta “e”, “h” apakšpunkts, 14.panta otrā daļa, 20.panta sestā daļa, 21.panta trešā daļa, 23.panta otrā daļa, 23.² panta pirmā daļa, pārejas noteikumu 78.punkts, Mikrouzņēmumu nodokļa likuma 1.panta 1. un 3.punkts, 6.panta pirmā un trešā daļa, 7.panta pirmā, otrā un trešā daļa, Covid-19 infekcijas izplatības seku pārvarēšanas likuma 6.panta pirmā daļa, Ministru kabineta 2013.gada 17.decembra noteikumu Nr.1478 “Noteikumi par valsts sociālās apdrošināšanas obligāto un brīvprātīgo iemaksu objekta minimālo un maksimālo apmēru” 2.punkts, Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr.656

“Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu” 2.punkts.

Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 101.panta ceturtajai daļai uzziņu var apstrīdēt augstākā iestādē. Ja augstākas iestādes nav vai tā ir Ministru kabinets, tad uzziņa nav apstrīdama. Tā nav pārsūdzama tiesā. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 1.panta otro daļu augstāka iestāde ir tiesību subjekts, tā struktūrvienība vai amatpersona, kas hierarhiskā kārtībā var dot rīkojumu iestādei vai atcelt tās lēmumu. Ņemot vērā to, ka Valsts ieņēmumu dienestam attiecībā uz uzziņu apstrīdēšanu nav augstākas iestādes, šī uzziņa nav apstrīdama un pārsūdzama.

Izvērtējot Iesniedzējas iesnieguma 3.jautājumu, vai dodoties grūtniecības un bērna kopšanas atvaļinājumā, Iesniedzēja varēs veikt saimniecisko darbību un vai mainīsies piešķirtais pabalstu apmērs par šiem atvaļinājumiem, Valsts ieņēmumu dienests sniedz šādu informāciju.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 98.panta otro daļu iesniegumu par uzziņu iesniedz iestādē, kuras kompetencē ir jautājuma izšķiršana pēc būtības.

Atbilstoši likuma “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 2.panta 5.punktā noteiktajam, Valsts ieņēmumu dienesta uzdevums ir šajā likumā noteiktajā kārtībā konsultēt nodokļu maksātājus nodokļu normatīvo aktu piemērošanas jautājumos.

Likuma “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 8.panta 7.punktā noteikts, ka Valsts ieņēmumu dienesta uzdevumi nodokļu (nodevu) administrēšanā ir noteikti likumā „Par nodokļiem un nodevām” (18.pantā). Papildus tiem Valsts ieņēmumu dienests konsultē nodokļu maksātājus nodokļu normatīvo aktu piemērošanas jautājumos, kuri attiecas uz konkrēto nodokļu maksātāju un radušies šā maksātāja ar nodokli apliekamo darbību rezultātā.

Tādējādi Valsts ieņēmumu dienests konsultē nodokļu maksātājus nodokļu normatīvo aktu piemērošanas jautājumos, kuri attiecas uz konkrēto nodokļu maksātāju un radušies šā maksātāja ar nodokli apliekamo darbību rezultātā.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras darbības mērķis, saskaņā ar Ministru kabineta 2012.gada 18.decembra noteikumu Nr.911 “Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras nolikums” 2.punktu un 4.10.apakšpunktu, ir īstenot valsts politiku sociālās apdrošināšanas un valsts sociālo pabalstu jomā, kā arī administrēt valsts izdienas pensijas un valsts fondēto pensiju shēmu un izdod administratīvos aktus par privātpersonu tiesībām uz sociālās apdrošināšanas pakalpojumiem, valsts izdienas pensijām un valsts sociālajiem pabalstiem, kā arī par daļību valsts fondēto pensiju shēmā.

Ievērojot minēto un to, ka Valsts ieņēmumu dienests konsultē nodokļu maksātājus nodokļu normatīvo aktu piemērošanas jautājumos, Iesniedzējas iesniegumā ietvertais jautājums vai dodoties grūtniecības un bērna kopšanas atvaļinājumā, Iesniedzēja varēs veikt saimniecisko darbību un vai mainīsies piešķirtais pabalstu apmērs par šiem atvaļinājumiem par likumā noteikto pabalstu piešķiršanu, neietilpst Valsts ieņēmumu dienesta kompetencē.

Administratīvā procesa likuma 56.panta otrajā daļā noteikts, ja iesniegums nav iesniegts pēc piekritības, institūcija var šo iesniegumu nepieņemt. Par to

iesniedzējam nekavējoties izdod rakstveida izziņu, kurā norāda arī iestādi, kam lieta ir piekritīga. Institūcija, kurā iesniedzējs griežies, var arī iesniegumu pieņemt un nogādāt iestādei, kurai lieta ir piekritīga. Ja šāds iesniegums atsūtīts pa pastu, attiecīgā institūcija septiņu dienu laikā to nosūta pēc piekritības un paziņo par to iesniedzējam.

Nemot vērā minēto, Valsts ieņēmumu dienests, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 56.panta otro daļu un 98.panta otro daļu, nosūtīja pēc piekritības Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai Iesniedzējas iesniegumu ar uzdoto 3.jautājumu vai dodoties grūtniecības un bērna kopšanas atvaļinājumā, Iesniedzēja varēs veikt saimniecisko darbību un vai mainīsies piešķirtais pabalstu apmērs par šiem atvaļinājumiem, uzzīņas sniegšanai.

Ģenerāldirektore

I. Jaunzeme